

Ružmarin

Lat. *Rosmarinus officinalis* L.

Latinski naziv ružmarin potječe od riječi ros (rosa) i marinus (more) što znači morska rosa, a taj naziv dobio je jer je za njegov rast povoljan povjetarac s mora. Ružmarin je zimzeleni grm iz porodice Lamiaceae (usnače), prirodno stanište su mu priobalna područja na Sredozemlju, odakle i potječe a danas se uzgaja u vrtovima kao ukrasna biljka, za dobivanje eteričnih ulja i kao začim. Jako je dobra medonosna biljka – njegov med je bistar, svjetao ugodnog i blagog okusa.

Grane su mu drvenaste, uspravne ili poluviseće, može narasti do 2 m visine. Listovi su igličasti, krhki smješteni nasuprotno na granama. Na sebi nose žlijezde koje izlučuju eterično ulje, naličje im je prekriveno finim dlačicama. Cvjetovi su sitni, bijeli do svijetloplavi, smješteni u pazuškima listova. Ružmarin cvate dva puta – jednom u proljeće i tada je cvatnja najintenzivnija, drugi puta sredinom jeseni. Plod mu je sitni kalavac u kojem se nalaze dva oraščića.

Može se razmnožavati sjemenom i reznicama. Sjetvu sjemena treba obaviti u travnju, klijanje je sporo a treba koristiti isključivo svježe sjeme. Pošto dosta sporo i teško klija češće se razmnožava vegetativnim reznicama. Reznice je najbolje uzeti sa još zeljastih izbojaka u proljeće. Reznice se stavljaju na ožiljavanje u smjesu komposta i prelita, pri tome pazeći da se tako pripremljeni supstrat za ožiljavanje ne osuši. Nakon dva do tri tjedna reznice će pustiti korijenje i spremne su za presađivanje u veće posude u kojima će te ih uzgajati do sadnje na otvorenom.

U uzgoju na otvorenom, bilo da ružmarin uzgajamo kao začinsku ili ukrasnu biljku ili za dobivanje eteričnog ulja najvažnije je imati na umu da on za rast i razvoj treba puno sunca pa ga treba saditi na sunčano mjesto, ma da mu i malo hlada neće škoditi. Otporan je na sušne uvjete, ali kao želite dobiti bujan grm, pogotovo mlađe biljke potrebno je opskrbiti dovoljnim količinama vode tijekom ljetnih mjeseci, kroz navodnjavanje. Po pitanju niskih temperatura izdržljiviji je od većine mediteranskih kultura, pa može podnijeti dugotrajne mrazeve, ali ga u hladnijim područjima treba saditi uz zid koji gleda prema jugu ili jugozapadu. Ne podnosi teška i zbijena tla, u uzgoju mu je potrebno osigurati dobru drenažu. Kada se uzgaja na lakšim propusnim tlima i na osunčanim mjestima dobiva intenzivnu zelenu boju i okus. Ružmarin ne zahtjeva posebno obilnu gnojidbu. Biti će mu dovoljno prilikom sadnje dodati malo humusnog supstrata u tlo. Na siromašnim tlima preporuča se dodavanje stajskog gnoja u proljeće. U vrtu se dobro slaže sa kupusnjačama (kupus, kelj, brokula, cvjetača...) pa ih se preporuča saditi u njegovoj blizini. Svojim intenzivnim mirisom tjera nametnike, a čak i privlači neke štetnike na sebe te na taj način štiti povrće.

Ako se uzgaja u tegli potrebno je voditi računa da njegov razgranati korijen zauzima puno mjesta pa mu treba osigurati dovoljno mjesta za rast, tegla treba biti promjera najmanje 30 cm. Potrebno ga je uzgajati u ekološki certificiranom supstratu a na dno tegle je potrebno staviti kamenje, zbog bolje drenaže. Teglu treba staviti na sunčano mjesto, ali ipak zaštićeno od jakih vjetrova. Zalijevati ga treba redovito, ljeti svaki dan, najbolje u jutro a tokom

hladnijih mjeseci jednom tjedno. Prihraniti ga se može jednom do dva puta godišnje, organiskim gnojivima – peletiranim stajskim gnojem ili gnojovkom ako vam je dostupna. Ako želite lijep i bujan grm ružmarin je potrebo redovito orezivati. Najbolje vrijeme za to je rano proljeće kada je potrebno odrezati jednu trećinu visine bilje. To će potaći razvoj bočnih grana i vaš grm će biti bujniji. Ukoliko želite da ostane niži možete svako proljeće odrezati polovinu visine grma.

Ružmarin je vrlo otporna biljka i rijetko strada od bolesti i štetnika. Najčešći problemi koji se javljaju u uzgoju ružmarina su uvjeti u kojima se uzgaja. Problemi do kojih može doći su prevelika količina vode i niske temperature. Zbog toga treba paziti pri odabiru tla i mjesta na kojem se ružmarin uzgaja. Na teškim tlima i sjenovitim položajima korijen ružmarina je podložan napadima gljivica koje mu mogu oslabiti i uništiti korijenov sustav. Pri tome mu listovi poprimaju žutu boju a grane se suše. U tom slučaju potrebno ga je premjestiti na drugo mjesto, pod uvjetom da korijen nije previše oštećen.

Na ovaj način možete dobiti zdrave, bujne biljke ružmarina koje možete koristiti za različite namjene, koje će obogatiti vaš prostor svojim intenzivnim mirisom.

Mirela Marković dipl.ing, agr.